

Олена Шевченко
(Полтава)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Стаття присвячена проблемі застосування інноваційних підходів при викладанні іноземних мов у вищій школі. Описуються спеціальні навчальні техніки та прийоми, що сприяють оптимізації викладання іноземних мов, враховуючи рівень знань та інтересів студентів.

Ключові слова: методика, інноваційні технології, іноземна мова, навчання.

Від сучасного навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій, стимулюють потребу майбутнього фахівця у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу. Метою навчання іноземним мовам у вищих навчальних закладах є формування у студентів професійної комунікативної компетенції шляхом розвитку та удосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма та аудіювання. Однією з перешкод, яка стоїть на шляху успішного оволодіння іноземною мовою в вищому педагогічному навчальному закладі, є недостатня, а інколи й відверто низька мотивація студентів до вивчення мови. Саме тому особливий інтерес представляють інноваційні методи викладання іноземних мов.

Застосування на практиці інноваційних методологічних підходів сприяє впровадженню та удосконаленню нових методів роботи, підвищенню ефективності навчального процесу та рівня знань студентів.

Зазначимо, що якісна мовна підготовка студентів не можлива без використання сучасних освітніх технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Актуальність проблеми застосування інноваційних технологій у сучасному контексті навчання іноземним мовам без сумніву підтверджується багатьма експериментальними та теоретичними дослідженнями у галузі вітчизняної та зарубіжної дидактичної та методичної науки та практики, що знайшло своє відображення у працях Брагинець О. Ф., Карпова Н. О., Маслова О. О., Новацького О. О., Свириденко О. Г., Burge L, Juler P., Lockwood F., Mezirow J., Morgan A., Nipper S., Rosler D., Schön D., Taylor J. та інші.

Метою даного дослідження є пошук ефективних підходів при навчанні іноземної мови в вищій школі. Реалізація даного завдання здійснюється через використання ряду прийомів навчання, різноманітних підходів, методів та робочих технік.

Предметом дослідження є проблема застосування ефективних інноваційних підходів при навчанні іноземній мові.

Виклад основного матеріалу. Центром дидактичних роздумів сучасності є твердження, що всі форми навчання, незалежно від засобів, потребують дискурсивної структури, яка дозволить студенту більш активно брати участь у навчальному процесі і мати всі шанси, щоб «equal opportunity to interpret, explain, challenge, refute and take other roles in dialogue», [6, с. 123], а також вміти створювати систематичні зв'язки між попередніми знаннями та новими, вміти користуватися матеріалами та методичним інструментарієм, трансформувати набуті знання [5, с. 169].

Відбором, теоретичним осмисленням, класифікацією педагогічних інновацій займається нова галузь педагогічного знання – педагогічна інноватика (лат *innovatio* – оновлення, зміна). Її аналіз, оцінки конкретних реалій мають непересічну цінність і для педагогічної практики, особливо для налаштованих на творчість педагогів [4, с. 20].

Із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією (лат. *integratio* – відновлення, об'єднання в ціле окремих елементів) знань і форм соціального буття пов'язані інновації в педагогіці. Характерною ознакою сучасної педагогіки є інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому. Інноваційні технології містять такі підходи до викладання іноземної мови:

- 1.Інтерактивні методи викладання.

2. Використання технічних засобів навчання (комп'ютерних та мультимедійних мереж Internet) для контролю знань, зберігання та використання навчальних матеріалів [3, с. 20].

Інтерактивне навчання можна визначити як взаємодію учасників процесу здобуття знань за допомогою викладача, що володіє методами, спрямованими на оволодіння цими знаннями [2, с. 23]. Провідними ознаками та інструментами інтерактивної педагогічної взаємодії є: полілог, діалог, міжсуб'єктні відносини, свобода вибору, створення ситуації успіху, позитивність та оптимістичність оцінювання, рефлексія та інше. На уроках викладання іноземної мови використовуємо такі форми інтерактивних методів: «Мозковий штурм», «Незакінчені речення», «Вилучи зайве», «Дешифрувальщик». «Заверши фразу», «Алфавіт» (дозволяє повторити практично всю лексику з теми), «Хвилина розмови» [2, с. 25].

Сучасні тенденції у викладанні іноземної мови у вузах пов'язані й із технічним оновленням процесу навчання. Це виражається в широкому використанні нових засобів навчання, насамперед комп'ютерних технологій. Текст, фото, графіка, анімація, відео звук в інтерактивному режимі роботи створюють інтегровану інформаційну атмосферу, в якій студент одержує якісно нові можливості вивчення англійської мови.

Існують спеціально розроблені комп'ютерні програми для вивчення іноземної мови, що

дозволяють викладачеві зробити роботу студентів більш продуктивною, цікавою, а також контролювати рівень знань із максимальною економією часу.

Вивчати лексику, відпрацьовувати вимову, навчати діалогічному та монологічному мовленню, навчати письму, відпрацьовувати граматичні явища можливо застосовуючи при цьому комп'ютерні навчальні програми з іноземної мови.

Такі програми, як «Професор Хиггинс», «English Discoveries» може використовуватися на заняттях в немовних вузах. Перша більш спрямована на формування навичок говоріння й аудіювання, а друга допомагає формувати і вдосконалювати всі види мовленнєвої діяльності і має кілька рівнів складності. Студенти можуть працювати з цими програмами як в аудиторії, так і самостійно після занять, оскільки програмі мають граматичні довідники і словники. Після завершення заняття комп'ютер видає студентові дані про кількість зроблених ним помилок і пропонує ще раз виконати ці завдання. І як результат, студент має можливість повністю засвоїти явище, що вивчається.

Локальні мультимедійні матеріали широко можуть використовуватися на заняттях, особливо з метою формування навичок усного мовлення. Мережу Інтернет можна використовувати як комунікативний, так й інформаційний засіб навчання. Автобани у World Wide Web щоразу розширюються та прискорюють швидкість

інформації. Стосовно інформації енциклопедичного типу краще за все використовувати енциклопедію на CD-ROM. У рамках www, насамперед для успішних студентів і для завдань, які відводяться на самостійну та індивідуальну роботу (наприклад, при проектних формах навчання), можна опрацьовувати велику кількість інформації в мультимедійному масштабі у формі відео та аудіо. Студенти можуть вивчати іншомовний соціум віртуально, заглядаючи до книжок та газет, отримуючи прогноз погоди, відвідуючи віртуальні магазини, музеї та пам'ятні місця тощо. Завдяки читанню Homepages (Chat) можна отримати культурну освіту. У Chat за допомогою клавіатури можна вести розмову з іншими учасниками, наприклад, Online-конференції. Більшість Chat(ів) присвячені спеціальним темам або інтересам. Якщо викладач навчить студентів працювати з «пошуковими машинами», то успіх навчання може досягти дуже великого розміру.

Унікальність дидактичних властивостей комп'ютерних програм постає в реалізації як традиційних, так і дистанційних методів та засобів розвитку і вдосконалення іншомовної мовленнєвої діяльності. Постійна й систематична робота з комп'ютерними програмами дозволяє реалізувати такі дидактичні можливості, як систематична робота з навчальною інформацією, надання викладачеві зворотного зв'язку зі студентами і можливість оперативного управління процесом навчання.

Під час розробки навчальних матеріалів викладачі повинні враховувати вміння та навички студента працювати з джерелами мережі Internet, заохочувати до роботи з пошуковими механізмами, авторськими програмами, Web-публікаціями тощо. Вважаємо, що лише таким чином може бути організоване сучасне прогресивне навчання, яке має такі переваги, як: індивідуалізація та диференціація, безпосередній зворотний зв'язок, самоконтроль і самокорекція, візуалізація, підвищення інтересу до навчання, поширення інформаційного забезпечення, полегшення праці викладача тощо.

Висновки. Узагальнюючи, можна сказати, що при застосуванні інноваційних методів значно поліпшується якість навчального матеріалу та ефективність його засвоєння студентами, збагачується зміст освітнього процесу, підвищується мотивація до вивчення іноземних мов, створюються умови для більш тісної співпраці між викладачами та студентами.

На даному етапі продовжують з'являтися нові інноваційні техніки у викладанні іноземних мов. Це вказує на значну перспективу подальшого наукового дослідження в сфері пошуку та застосування ефективних інноваційних підходів при вивченні іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грейдина Н. Л., Миракян З. Х. Как «Профессор Хиггинс» помогает изучать английский язык //

Иностранные языки в школе. – 2001. – № 1. – С. 10-13.

2. Інтерактивні технології навчання / [авт.-упор. І.І. Дівакова]. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – С. 23-27.

3. Полат Е. С. Интернет на уроках иностранного языка // Иностранные языки в школе. – 2001. – №2. С. 20–22.

4. Школяр Л. Педагогічні нововведення. Використання інноваційних технологій у викладанні іноземної мови / Л. Школяр // Иностранные языки в школе. – 2001. – №4. С. 20–22.

4. Entwistle N., Marton F.: Knowledge Objects. Understandings constituted through intensive academic study. – Y: British Journal of Educational Psychology 64,i 1994. – P. 16–171.

5. Mezirow J.: Transformation theory and social action. A respond to Col lard and Law. B: Adult Education Quarterly 3, 1989.

SUMMARY

The article deals with the effective and innovative approaches in teaching foreign languages in high school. The special educational techniques and ways for optimally choosing a particular method of teaching foreign languages, taking into account the knowledge, needs, interests of students, are given.

Key words: methodic, innovative technology, foreign language, education.